Kultur

Nyhedsredaktør: Peter Rosendal – kultur@jp.dk

Lorem ipsum dolor sit amet dolor story cura

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisicing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisicing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisicing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisicing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur

Billedtekst-tag dolor amet, consectetur. FOTOBYLINE-TAG

Rubrik note 15

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisicing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisicing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisicing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisicing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur

Forfatter Pernille Juhl har skabt flere historiske romaner på tips fra læsere. Debutromanen "Vent på mig Marie" fra 2013 er foreløbig solgt i 3.000 eksemplarer. Nu får hun sit internationale gennembrud med "Frihed og ære" om den sønderjyske spion Christian Fries. FOTO: MICHAEL DROST HANSEN

Hun går bag om grænselandets Florence Nightingale

Pernille Juhl har skrevet en historisk roman om landets første kvindelige præst, omrejsende sygeplejerske, plejemor, modstandskvinde og kvindesagsforkæmper Maren Sørensen, som blev en institution i Sønderjylland og Sydslesvig.

LARS OLE KNIPPEL
kultur@jp.dk

Et kig i farfarens dagbøger fra Første Verdenskrig inspirerede og satte gang i Pernille Juhls forfatterskab. Under læsningen fik hun et indblik i farfarens ufrivillige oplevelser under krigen, hvor han som dansksindet var tvunget i tysk uniform.

Pernille Juhl brugte betroelserne i dagbogen, dog i skønlitterær forklædning, og debuterede i 2013 med "Vent på mig Marie", der er solgt i 3.000 eksemplarer. Hun har foreløbig udgivet seks historiske romaner med rod i Sønderjylland, hvor hun er født. "Når solen står højest" og "Efter mørke" udgør sammen med den første bog "Gråstener-trilogien", en familiekrønike der foregår under Første og Anden Verdenskrig, som høstede anmelderroser.

I september i fjor udsendtes fortsættelsen "Det usagte", hvor temaet er de traumer, der ofte går i arv hos efterkommere af frihedskæmpere og koncentrationslejrfanger.

Og Pernille Juhl er atter bogaktuel med en historisk roman, hvis hovedperson er autentisk. "Marens vilje" sætter fokus på Danmarks første kvindelige præst Maren Sørensen, der i besættelsesåret 1940 blev ordineret i dølgsmål i Havrebjerg Frihedsmenighedskirke på Sjælland.

Farbror brændte dukker

Men det var i det modsætningsfyldte dansk-tyske grænseland, Maren Sørensen (1882-1957) både fik sit kald og opnåede sit solide ry ud i alle afkroge. En af det 20. århundredes store kvindeskikkelser, der på mange måder var forud for sin tid, lyder Pernille Juhls vurdering.

I 1947 vedtog Rigsdagen loven om kvinders adgang til folkekirkens prædikestole. Allerede i 1904 kunne kvinder tage teologisk embedseksamen. Maren Sørensen (1882-1957) havde ingen papirer på sin dybe bibelindsigt, men derimod en stærk tro på Gud, som hun som 12-årig besluttede at vie sit liv til.

»Maren blev født i Ål i Vestjylland og voksede op hos sin bedstefar, der ønskede et af sine børnebørn hos sig. Barndommen var præget af farbroren Elias, som bedsteforældrene boede på aftægt hos. Han var fanatisk religiøs og brændte den fireårige Marens dukke med den begrundelse, at han var imod afgudsdyrkelse,« fortæller Pernille Juhl og pointerer, at Maren Sørensen fik helt andre kristelige værdier med i sin åndelige bagage end dem, farbroren repræsenterede. Hun var stærkt påvirket af bedstefaren, som havde været vandrelærer i dansk, historie og religion. Af ham lærte hun at fortælle på en fængslende måde.

»Som 18-årig tog Maren Sørensen en afgørende beslutning om at blive sygeplejerske, og tilskyndelsen opstod, da hun havde passet sin

Maren Sørensens portræt hænger i Billedsalen på Folkehjem i Aabenraa sammen med knap 60 andre førende skikkelser i den nationale kamp. Portrættet er udført af kunstneren Viggo Kragh-Hansen i 1982.

døende mor gennem længere tid.«

Indrettede frikirke i en stald

Maren Sørensen var i fire årtier en omrejsende sygeplejerske, sjælesørger, kvindesagsforkæmper, plejemor, frihedskæmper, forstanderinde og prædikant i det danske mindretal – en grænselandets Florence Nightingale - der har sit portræt, malet af Viggo Kragh-Hansen, hængende på Folkehjem i Aabenraa, og en gade opkaldt efter sig i såvel Kelstrup ved Haderslev som i Valsbøl vest for Flensborg, hvor hun i 1923 etablerede en frikirke i bonden Lorenz Jepsens staldbygning. Senere udskiftedes de primitive forhold med opførelsen af Valsbølhus i 1930. Ti år tidligere blev Maren Sørensen leder af Børnenes Helsehjem i Sønder Vilstrup ved Haderslev, et rekreationshjem for svagelige børn fra Sydslesvig og Sønderjylland, som hun drog omsorg for i 25 år. Således skiftede hun sommer og vinter med at arbejde på de to lokaliteter i grænselandet.

»Efter Genforeningen i 1920 havde det danske mindretal syd for grænsen ekstra behov for hjælp, og Maren Sørensen, der i nutidens terminologi var en fremragende fundraiser, endvidere altopofrende, modig og viljestærk, lagde hele sin sjæl og arbejdskraft i det kristelige arbejde,« fortsætter Pernille Juhl, der har nydt godt af, at hun i alle sine bøger oplyser sin e-mailadresse. Det har givet henvendelser og ideer til nye projekter.

»Efter udgivelsen af "Vent på mig Marie" kontaktede Kirsten Høymark, en slægtning til Maren Sørensen, mig; også flere efterkommere af Maren Sørensens ansatte har jeg talt med og ligeledes været i forbindelse med Lorenz Jepsens slægtninge. Ud af samtalerne dukkede der et enslydende signalment af den ugifte Maren Sørensen op: Et bemærkelsesværdigt menneske, der i 1934 kunne smykke cv'et med et æresmedlemsskab af Dansk Sygeplejeråd og i 1952 som én af de få kvinder modtog ridderkorset.«

Spionbog på tysk

Hvordan skaffede hun de mange midler til sine projekter?

»Selv levede hun spartansk, men var fantastisk dygtig til at snakke penge op af folks lommer. Maren fik mange likvider og gaver, foræret af velhavende gårdmænd i Danmark, som ønskede at støtte den gode sag. Hendes fremsyn og private initiativer aftvang respekt, som det kom til udtryk i eksempelvis opførelsen af Valsbølhus, der både fungerede som kirke og forsamlingshus med et par sygestuer til ekstra pleje,« understreger Pernille Juhl og oplyser, at der stadig i landsdelen cirkulerer mange historier, morsomme og rørende, om den barmhjertige kvinde, selv om hun har været død i over 60 år.

»I midten af 1920'erne fik hun en bil i gave, men ejede ikke noget førerbevis. Altså måtte hun i gang med at lære at køre. Den dag, hun fik det, sagde kørelæreren til hende: Det er bedst, De holder Dem fra at køre i byerne!«

Da Maren Sørensen blev inviteret til Kirsten Høymarks konfirmation, afslog hun, fordi hun manglede penge, hvorpå familien sendte en sum. I stedet for at tage til festen brugte hun pengene til undertøj til en familie i trange kår.

»Jeg tror, at Maren Sørensen var meget ensom. Hun havde haft en skrækkelig barndom, som hun kompenserede fra ved at hjælpe andre, hvilket var en stor tilfredsstillelse for hende. Hun knyttede sig personligt til mange af sine medhjælpere, men da de giftede sig, gjorde det ondt,« mener Pernille Juhl, der netop har skrevet kontrakt med forlaget Lindhardt & Ringhof om, at hendes historiske roman "Frihed og ære" skal ud på det store tyske marked, hvilket må betegnes som et gennembrud.

Bogen handler om én af de ukendte helte fra modstandskampen Christian Fries fra Bov i Sønderjylland. Han blev hyret af lederen af Studenternes Efterretningstjeneste, Arne Sejr, under Anden Verdenskrig, og skabte en landsdækkende organisation, der spionerede i det nazistiske militær, bl.a. af Hitlers V 2-raketter, der var rettet mod England, og han skaffede nyttige informationer om tyskernes indkvartering, våbenarter, infanteri, artilleri og flåde, ligesom han kortlagde hvilke flytyper tyskerne rådede over. Alle oplysninger blev videregivet til London.

De svære valg

Også dette bogprojekt satte Pernille Juhl i gang efter en henvendelse, nemlig fra et familiemedlem til hovedpersonen, som lå inde med breve og andet unikt materiale fra og om Christian Fries.

»Det har været en stor udfordring at skrive bogen. Christian Fries har på trods af, at han gennemførte et vigtigt stykke arbejde under krigen, forstået at holde sine aktiviteter hemmelige. Hist og her kan man støde på hans navn i historiebøgerne, men alt i alt er han ukendt i forhold til hans bedrifter,« mener Pernille Juhl, der i øjeblikket arbejder på en historisk serie for Mofibo & Storytel med titlen "Helenes krig", som udkommer til efteråret.

»Serien handler om Helene, der læser på Københavns Universitet under Anden Verdenskrig. Hun føler sig tilpas i universitetsmiljøet, men efterhånden trækkes hun ind i modstandsarbejdet. Gennem besættelsestiden tilspidses karakteren af de aktiviteter, hendes gruppe gennemfører. Ikke alene udsættes hun for stor fare; hun stilles også over for svære valg: Skal hun vælge kærligheden til en sønderjysk dansker, der stadig har tysk statsborgerskab og derfor indrulleres i den tyske hær, eller modstandsgruppen?« siger Pernille Juhl.

BLÅ BOG

Pernille Juhl

54 år, født i Sønderborg, opvokset i Glamsbjerg på Fyn, i dag bosiddende i Roskilde.

Uddannet kemiingeniør på Danmarks Ingeniør Akademi i 1990.

Flere lederstillinger i store virksomheder i Danmark.

Debut i 2013 som skønlitterær forfatter med "Vent på mig Marie".

Har siden udgivet "Når solen står højest", "Efter mørke", "Det usagte", "Frihed og ære" og den 1. juni "Marens vilje".

Holder foredrag om sit forfatterskab.

Arbejder desuden på en serie "Helenes krig" for Mofibo & Storytel.

Pernille Juhl foran Valsbølhus vest for Flensborg, hvor den legendariske Maren Sørensen indrettede såvel frikirke som forsamlingshus med tilhørende sygestuer i en tid med nationale spændinger. FOTO: MICHAEL DROST HANSEN